

Zpráva o hodnocení projektu *Kdo jiný?* ve Středočeském kraji

Data pro zhodnocení dopadů projektu na cílovou skupinu byla sbírána v průběhu jeho trvání s cílem **pokrytí různých aspektů realizace**. Byla uskutečněna řada dotazníkových šetření vždy v návaznosti na konkrétní aktivity projektu.

Dotazníky byly jednak koncipovány tak, aby poskytly **kvantitativní přehled**¹ a zpětnou vazbu realizátorovi. V druhé rovině byl respondentům ponechán **prostor v otevřených otázkách**, aby sami formulovali silné a slabé stránky realizace a umožnili další zkvalitnění projektu. Jako celek pak data slouží k **evaluaci použitých inovativních postupů** ve výuce průřezových témat z hlediska dopadu na rozvoj osobnostních vlastností žáků a podporu dovedností, které mohou uplatnit v dalším kariérním rozvoji.

A) Kvantitativní závěry klíčových šetření

1) Školení pro supervizory a metodiky škol - hodnocení dvoudenního setkání

Otázky byly směřovány na spokojenost účastníků a účastnic školení s jednotlivými bloky programu. **Celkové hodnocení je velmi pozitivní**. Průměry odpovědí na škále 1-5 se pohybují od čisté 1,0 po 2,0. Nejlépe učitelé hodnotili **praktické části programu** - konkrétně blok sestavování úvodních prezentací. Celkovou spokojenost s programem vyjádřilo 6 z 8-mi respondentů známkou 1 (zbylí dva učitelé mu udělili dvojku). **Na dotaz, zda by doporučili tento program svým kolegům a studentům odpověděli všichni bez výjimky jedničkou.**

Jako **nejslabší část programu vyplynul úvodní blok**, který byl - podle názoru některých respondentů, příliš podrobný. Naopak explicitně velmi pozitivně byla v několika komentářích v otevřených otázkách zmíněna lektorka setkání Vlasta Vyčichlová.

2) Účast v týmových projektech - evaluace žáci

Závěrečný evaluační dotazník vyplnilo **71 žáků a žákyň**, kteří uskutečnili vlastní týmový projekt. Z pozice účastníků vyjadřovali svůj bezprostřední názor na různé fáze realizace.

Jako prvotní motivaci k zapojení do týmového projektu studenti uvedli aspekty vlastní **občanské angažovanosti** (nebýt lhostejný k veřejným záležitostem, snaha pomáhat druhým). Jako další významný

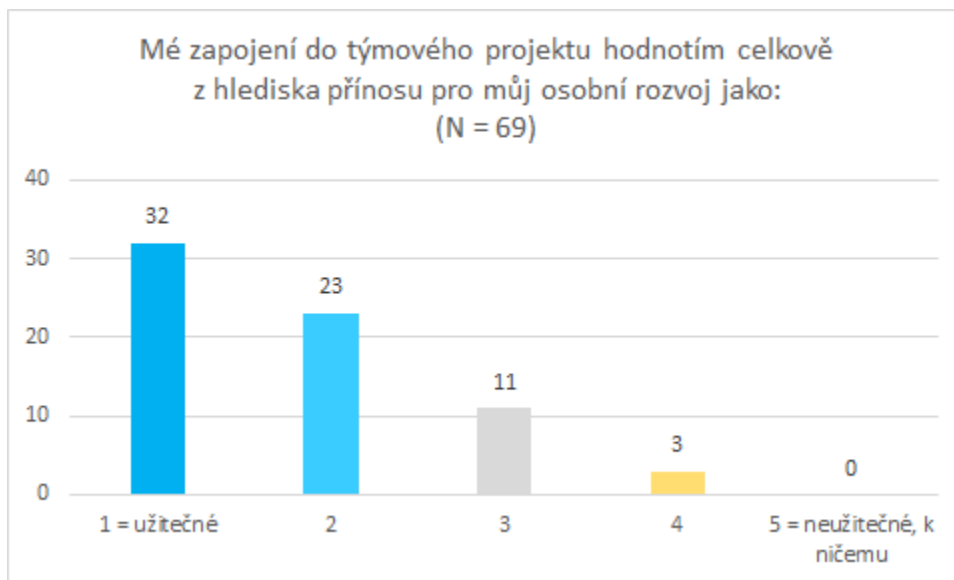
¹ Kvantitativní hodnocení vždy probíhalo na pětibodové škále při zachování logiky školního známkování (tj. známka 1 značí nejlepší možný výkon).

moment zapojení se ukázala potřeba **sdílet téma** s ostatními a **pracovat na něm společně** - viz následující graf².

Jako **indikátor celkové spokojenosti účastníků** sloužila otázka č. 12: *Doporučil/a bys zapojení do týmových projektů Kdo jiný? dalším studentům?* **Průměrná známka 1,4** ukazuje vysokou míru pozitivního hodnocení. Zároveň bezmála 80% zapojených studentů oznámkovalo přínos účasti v projektu pro svůj osobní rozvoj známkou 1 či 2. Viz následující graf.

² Pozn.: V grafu jsou zpracovány četnosti odpovědí na otázku, která nabízela možnost zvolit více než jednu odpověď, proto absolutní počet N=105 nesouhlasí s počtem respondentů 71.

Účastníci projektů by ostatním studentům doporučili účast s **celkovou průměrnou známkou 1,4**.

Pouze 17% účastníků vypovědělo, že účast v projektu nesplnila jejich představy. Při podrobnějším zkoumání jejich odpovědí vyplývá, že hlavním zklamáním byla často konkrétní deziluze z reálného fungování politiky. Za všechny respondentka č. 48: *“Šla jsem do projektu s tím, že se to, o co jsme se snažili, povede. Alespoň z části. Ale lhostejnost města, starosty atd. mě zklamala. Ať jsme dělali, co jsme chtěli, bylo předem rozhodnuto. Ty, co tak rozhodli, vůbec nezajímalo, co si o tom myslí lidé a jednali jen pro své dobro.”*

3) Dotazník pro pedagogy - účastníky školení “Jak využívat audiovizuální materiály při výuce průřezových témat”

Respondenti (n=19) hodnotili **výborně všechny bloky semináře**. Průměrná známka se pohybuje od 1,0 do 1,16. Celkovou spokojenost uvádí respondenti průměrnou známkou 1,13.

Všichni respondenti uvádí, že audiovizuální materiály a poznatky načerpané na semináři určitě **uplatní při výuce**. Stejně tak všech **19 pedagogů z 19 doporučuje tento seminář svým kolegům**.

Data ukazují na **velmi vysokou spokojenost pedagogů s tímto konkrétním seminářem**. V otevřených otázkách učitelé uvádí řadu výhod, který si uvědomují v souvislosti s používání audio-vizuálních materiálů při výuce. Data z otevřených otázek viz část B této Zprávy.

4) Hodnocení pedagogů, kteří byli aktivně zapojeni do koordinace a realizace týmových projektů.

Menší počet sesbíraných dotazníků (4) je vyvážen velkým množstvím reflektujících informací, kteří koordinátoři uvedli. Vzhledem k jejich kvalitativnímu charakteru a pro větší přehlednost budou dány do kontextu v části B této Zprávy.

Kvantifikovatelné odpovědi ukazují na v podstatě nejvyšší možnou spokojenost zapojených pedagogů - koordinátorů. Všichni hodnotí jednoznačně pozitivně **užitečnost nových poznatků** pro jejich profesi. Stejně tak se shodují v tom, že v podobných aktivitách **budou v budoucnu pokračovat**.

Jedna respondentka vyjádřila kritickou reflexi toho, že *“je nezbytné předem zvážit všechny možnosti dané školy, studentského i pedagogického kolektivu.”* Z dalších odpovědí dále vyplývá, že její studenti nejspíš řešili velmi náročné a komplikované téma, což ale v závěru hodnotí jako pozitivní přínos jejich seberozvoji: *“Naučili se zvládnout zklamání a neúspěch, bojovat za svůj sen a snažit se ho dotáhnout k úspěšné realizaci i přes nejrůznější obtíže, nevzdat se.”*

5) Hodnotící dotazník pro žáky

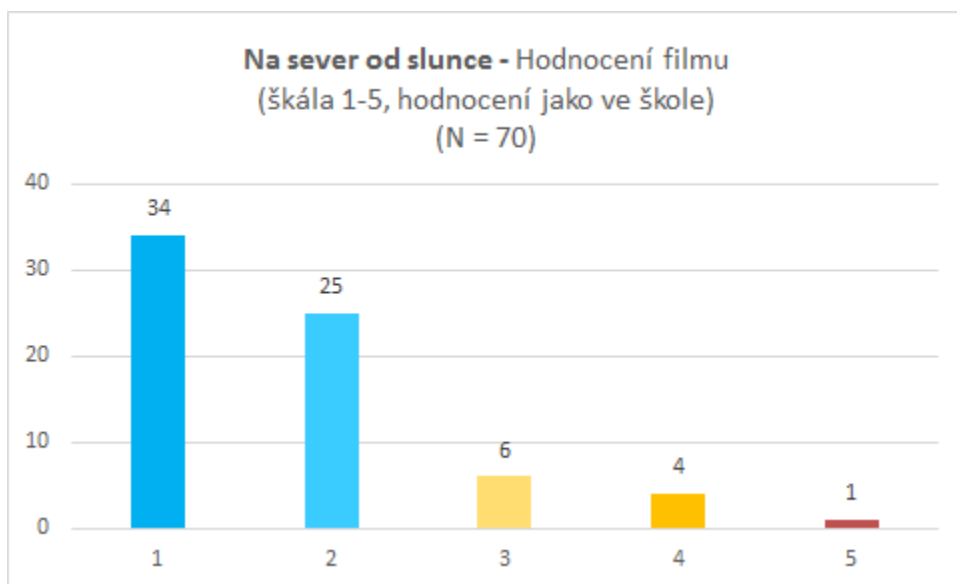
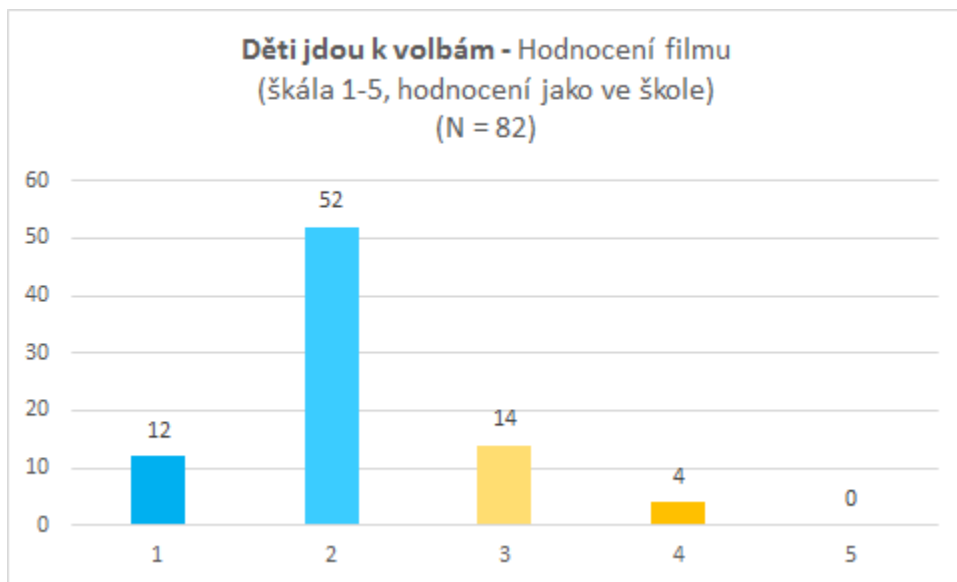

Data byla sesbírána na vzorku 161 studentů a studentek přímo po projekci filmu a následných aktivitách.

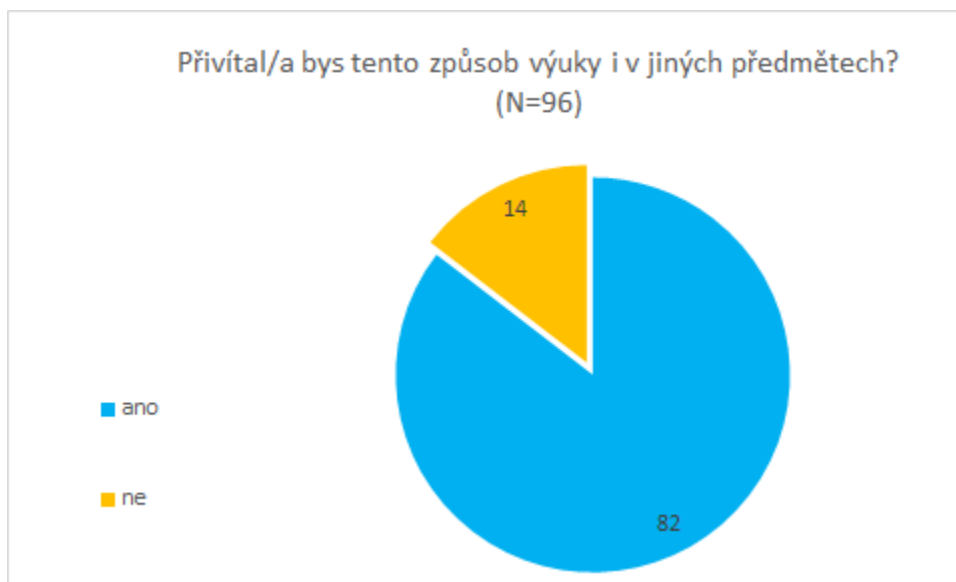
V případě obou filmů (Děti jdou k volbám, Na sever od slunce) dokázala většina studentů ve svých odpovědích velmi dobře **pojmenovat zastřešující témata** a činit **zobecňující závěry** nad rámec konkrétní projekce.

Hodnocení filmů (viz následující grafy) a následných aktivit bylo spíše pozitivní.

Přesně 85% studentů uvedlo jako žádoucí rozšířit tento způsob výuky (viz následující graf s absolutními četnostmi vzorku).

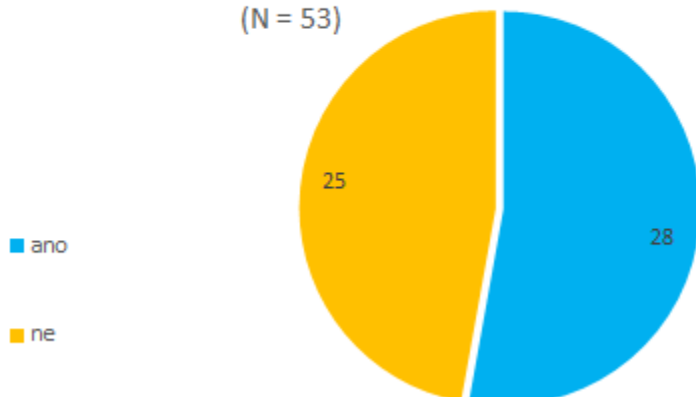

Ohledně aktivizačního momentu projekcí a následných aktivit nelze na základě získaných dat činit relevantní závěry. Následující grafy ukazují míru chuti zapojit se do řešení vybraných témat. Otázkou však zůstává příčina vysokého počtu nevyplněných odpovědí (téměř polovina) stejně jako možná vysoká míra sociální desirability (snaha uvádět společensky žádoucí odpověď) spolu s nezalostí vstupních hodnot (společenská angažovanost jako osobní hodnota).

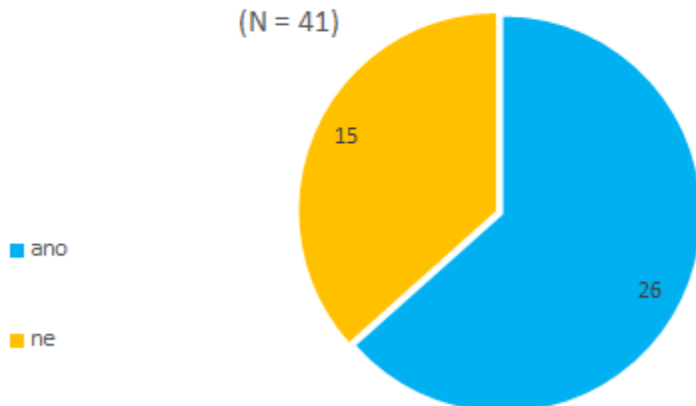
Děti jdou k volbám - Vzbudila v Tobě projekce chut' nějakým způsobem pomoci, zapojit se do řešení problémů ve společnosti?

(N = 53)

Na sever od slunce - Vzbudila v Tobě projekce chut' nějakým způsobem pomoci, zapojit se do řešení problémů ve společnosti?

(N = 41)

B) Kvalitativní zjištění z otevřených otázek

V jakých předmětech chtějí audio-vizuální materiály využívat pedagogové:

- Základy společenských věd, Občanská výchova (Občanská nauka), Zeměpis, Dějepis, Čeština, Psychologie, Pedagogika, Rodinná výchova
- Výchova k občanství, Výchova ke zdraví, Svět práce, Ekologie, Právo, Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta
- Matematika, Fyzika

Přínosy které vidí pedagogové ve využívání audio-vizuálních materiálů při výuce:

- možnost doplnit frontální výuku
- studenti si lépe pamatují názorně ilustrované téma
- síla osobních příběhů
- aktuálnost, názornost, podklady pro diskusi z reálného světa okolo nás
- získání bezprostředních reakcí studentů

Jaké nové kompetenci se dle názorů zapojených pedagogů osvojili jejich studenti a co jim účast v projektu přinesla:

- **Nové kompetence:**
  - Kompetence komunikační, občanské, sociální a personální
  - Kompetence k řešení problémů a konsensu, učení a pracovnímu uplatnění
  - Využívání prostředků informačních a komunikačních technologií a práce s informacemi
  - Rozšíření kulturního povědomí
- **Nové životní zkušenosti:**
  - přiblížení se reálnému světu
  - umí zvážit svoje možnosti a schopnosti.
  - naslouchat druhým, respektovat názor.
  - vyhledávat/vidět problémy a řešit je.
  - dělat něco pro druhé bez ohledu na časovou náročnost.
  - zvládnout zklamání a neúspěch, bojovat za svůj sen a snažit se ho dotáhnout k úspěšné realizaci i přes nejrůznější obtíže, nevzdat se.
  - samostatnost, organizace času, finanční zodpovědnost za chod projektu
  - chuť aktivně se zapojovat do dění kolem sebe – nebyť lhostejní.

- poznali, jak náročné je uspořádat veřejnou akci, co vše taková organizace obnáší, od ztráty vlastního volného času, přes jednání s úřady až po propagaci projektu

Co přinesla účast v projektu samotným pedagogům

- přístup k novým výukovým materiálům, inspirace pro práci
- setkávání s ostatními pedagogy z projektu a jejich týmy
- možnost neformální práce s menší skupinou žáků - jiná forma činnosti než při běžné výuce, více času na tým, možnost důkladně si probrat části projektu, poskytnout radu, zpětnou vazbu.
- Rozvinutí komunikace se studenty, přesnější plánování cílů, projektů, lepší využití průřezových témat do výuky
- Zviditelnění školy a navázání spolupráce s různými partnery

“Lépe nyní pracuji s dokumentárními filmy, naučila jsem se nad nimi při jejich sledování přemýšlet více z pedagogického hlediska – jejich využití, přemýšlení nad tím, které aktivity by mohly po filmu následovat, které by mu mohly předcházet a pod.”

Přínosné momenty inovativních způsobů výuky očima studentů

- zpestření výuky
- předání informací zajímavější a zábavnější formou
- možnost vyjádření vlastního názoru a diskuse se spolužáky
- prohloubení schopnosti argumentace
- vztah vyučovaného k realitě

Závěr

Sesbíraná data poskytla v mnoha ohledech komplexní přehled o hodnocení jednotlivých aspektů projektu Kdo jiný? Obecně lze říci, že **čím vyšší míra angažovanosti v projektu, tím pozitivnější hodnocení.** Jednoznačně nejlepšího hodnocení dosáhly aktivity projektu ze strany pedagogů - koordinátorů. Naopak místy rozporuplné výsledky ukázala data sesbíraná po projekcích, kterých se účastnila celá třída. Zatímco někteří studenti a studentky vnímali přesah a informační potenciál filmu a následných aktivit, jiní to brali spíše jako příjemné zpestření, které ale se samotnou školou a vzděláváním nemá mnoho společného. **Pro případná další evaluační šetření mezi studenty by se jevila jako žádoucí ryze kvalitativně a**

heuristicky zaměřená sonda, které by podkryla pozadí některých negativních postojů stejně jako těch kladných.

Přes výše uvedený nedostatek je **celkové hodnocení projektu jak ze strany pedagogů, tak studentů ve velmi vysoké míře pozitivní**. Učitelé vidí možnost uplatnění nových postupů nejen ve společensko-vědních oborech a průřezových tématech, ale také v oborech přírodních věd. Samotní studenti pak oceňují především možnost vlastního zapojení a “osahání” si reálného světa. Jedni i druzí vnímají přesah inovativních způsobů výuky do osobních kompetencí a téměř všichni je doporučují svým kolegům a jiným studentům.

Pro Člověk v tísni, o. p. s. zpracovala Mgr. Jana Seidlová, září 2014

